

Zbiór Orzeczeń

WYROK TRYBUNAŁU (czwarta izba)

z dnia 6 grudnia 2018 r. *

Odesłanie prejudycjalne – Swobodny przepływ towarów – Cła – Opłaty o skutku równoważnym –
Opłata za przesyłanie energii elektrycznej wyprodukowanej w kraju i przeznaczonej na wywóz –
Zgodność takich uregulowań z zasadą swobodnego przepływu towarów

W sprawie C-305/17

mającej za przedmiot wnioszek o wydanie, na podstawie art. 267 TFUE, orzeczenia w trybie prejudycjalnym, złożony przez Okresný súd Bratislava II (sąd rejonowy w Bratysławie II, Słowacja) postanowieniem z dnia 28 lutego 2017 r., które wpłynęło do Trybunału w dniu 26 maja 2017 r., w postępowaniu:

FENS spol. s r. o.

przeciwko

Slovenská republika – Úrad pre reguláciu sieťových odvetví,

TRYBUNAŁ (czwarta izba),

w składzie: T. von Danwitz, prezes siódmej izby, pełniący obowiązki prezesa czwartej izby, K. Jürimäe, C. Lycourgos, E. Juhász (sprawozdawca) i C. Vajda, sędziowie,

rzecznik generalny: E. Sharpston,

sekretarz: M. Aleksejev, administrator,

uwzględniając pisemny etap postępowania i po przeprowadzeniu rozprawy w dniu 19 kwietnia 2018 r.,

rozważywszy uwagi przedstawione:

- w imieniu FENS spol. s r. o. przez A. Čižmárikovą, advokátka,
- w imieniu rządu słowackiego przez B. Ricziovą, działającą w charakterze pełnomocnika,
- w imieniu rządu niderlandzkiego przez M. Bulterman oraz J. Langera, działających w charakterze pełnomocników,
- w imieniu Komisji Europejskiej przez M. Wasmeiera oraz A. Tokára, działających w charakterze pełnomocników,

po zapoznaniu się z opinią rzecznika generalnego na posiedzeniu w dniu 5 lipca 2018 r.,

* Język postępowania: słowacki.

wydaje następujący

Wyrok

- 1 Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczy wykładni art. 28 i 30 TFUE.
- 2 Wniosek ten został złożony w ramach sporu pomiędzy FENS spol. s r. o., spółką z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą na Słowacji, a Slovenská republika (Republiką Słowacką), reprezentowaną przez Úrad pre reguláciu sieťových odvetví (urząd regulacji przemysłu sieciowego, zwany dalej „ÚRSO”), dotyczącego opłaty za usługi przesyłania energii elektrycznej, której zapłaty ÚRSO zażądał od poprzednika prawnego FENS.

Ramy prawne

Prawo Unii

- 3 Artykuł 28 ust. 1 TFUE stanowi:

„Unia obejmuje unię celną, która rozciąga się na całą wymianę towarową i obejmuje zakaz ceł przywozowych i wywozowych między państwami członkowskimi oraz wszelkich opłat o skutku równoważnym, jak również przyjęcie wspólnej taryfy celnej w stosunkach z państwami trzecimi”.
- 4 Zgodnie z art. 30 TFUE:

„Cła przywozowe i wywozowe lub opłaty o skutku równoważnym są zakazane między państwami członkowskimi. Zakaz ten stosuje się również do ceł o charakterze fiskalnym”.
- 5 Dyrektywa 2003/54/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 26 czerwca 2003 r. dotycząca wspólnych zasad rynku wewnętrznego energii elektrycznej i uchylająca dyrektywę 96/92/WE (Dz.U. 2003, L 176, s. 37; sprostowanie Dz.U. 2004, L 16, s. 74) zawiera art. 11, zatytułowany „Dysponowanie i równoważenie”, który w ust. 7 stanowi:

„Reguły przyjęte przez operatorów systemu przesyłowego dla równoważenia systemu energetycznego muszą być przejrzyste, niedyskryminacyjne i muszą obejmować reguły obciążania użytkowników systemu za brak równowagi energetycznej. Warunki, łącznie z regułami i taryfami, udostępniania takich usług przez operatora systemu przesyłowego są ustalane na podstawie metody zgodnej z art. 23 ust. 2 w sposób niedyskryminacyjny i odzwierciedlający koszty oraz są publikowane”.
- 6 Dyrektywa 2005/89/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 stycznia 2006 r. dotycząca działań na rzecz zagwarantowania bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej i inwestycji infrastrukturalnych (Dz.U. 2006, L 33, s. 22), stanowi w art. 1, zatytułowanym „Zakres stosowania”:

„1. Niniejsza dyrektywa określa działania mające na celu zagwarantowanie bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej w celu zapewnienia właściwego funkcjonowania rynku wewnętrznego energii elektrycznej oraz zagwarantowanie:

  - a) odpowiedniego poziomu mocy wytwórczych;
  - b) odpowiedniej równowagi między dostawami a zapotrzebowaniem;

oraz

- c) właściwego poziomu połączeń międzysystemowych pomiędzy państwami członkowskimi w celu rozwoju rynku wewnętrznego.
2. Ustala ona także ramy, w których państwa członkowskie określają przejrzyste, stabilne i niedyskryminacyjne polityki dotyczące bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej, zgodne z wymogami konkurencyjnego wewnętrznego rynku energii elektrycznej”.
- 7 Artykuł 5 tej dyrektywy, zatytułowany „Utrzymywanie równowagi między dostawami a zapotrzebowaniem”, ma następujące brzmienie:
- „1. Państwa członkowskie podejmują właściwe środki w celu utrzymania równowagi pomiędzy zapotrzebowaniem na energię elektryczną a dostępnością mocy wytwórczych.
- W szczególności państwa członkowskie:
- a) bez uszczerbku dla szczególnych wymogów małych systemów wydzielonych wspierają ustanawianie ram rynku hurtowego, zapewniających odpowiednie sygnały cenowe w odniesieniu do wytwarzania i zużycia energii elektrycznej,
  - b) wymagają od operatorów systemów przesyłowych zapewnienia dostępności odpowiedniego poziomu rezerw mocy wytwórczych dla celów zbilansowania lub przyjęcia równoważnych mechanizmów rynkowych.
2. Bez uszczerbku dla art. 87 i 88 traktatu państwa członkowskie mogą także podjąć dodatkowe środki, obejmujące w szczególności:
- a) przepisy ułatwiające tworzenie nowych mocy wytwórczych oraz wejście na rynek nowych wytwórców energii;
  - b) znoszenie barier, które uniemożliwiają stosowanie umów umożliwiających przerywanie dostaw (umów przerywalnych);
  - c) znoszenie barier uniemożliwiających zawieranie umów o zmiennej długości, zarówno dla wytwórców, jak i odbiorców;
  - d) zachęcanie do przyjęcia technologii zarządzania popytem w czasie rzeczywistym, takich jak zaawansowane systemy pomiarowe;
  - e) zachęcanie do stosowania środków oszczędzania energii;
  - f) procedury przetargowe lub każdą inną procedurę równoważną z punktu widzenia przejrzystości i braku dyskryminacji zgodnie z art. 7 ust. 1 dyrektywy 2003/54/WE.
3. Państwa członkowskie publikują działania podjęte na podstawie tego artykułu oraz zapewniają ich możliwie najszersze rozpowszechnienie”.

Prawo słowackie

- 8 Nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 317/2007 Z. z., ktorým sa ustanovujú pravidlá pre fungovanie trhu s elektrinou (rozporządzenie rządowe Republiki Słowackiej nr 317/2007 ustanawiające zasady funkcjonowania rynku energii elektrycznej), w brzmieniu obowiązującym w chwili wystąpienia zdarzeń będących przedmiotem postępowania głównego (zwane dalej „rozporządzeniem rządowym nr 317/2007”), stanowi w § 12, zatytułowanym „Warunki świadczenia usług sieciowych”:

„1. Operator systemu przesyłowego świadczy usługi sieciowe z uwzględnieniem warunków technicznych oraz instrukcji ośrodka alokacji energii elektrycznej za pośrednictwem usług towarzyszących, które zakupił.

2. Jeżeli końcowy konsument energii elektrycznej jest przyłączony do systemu przesyłowego, w oparciu o umowę przesyłania i umowę dostępu do sieci przesyłowych uiszcza on na rzecz operatora systemu przesyłowego opłatę za usługi sieciowe i opłatę za eksploatację systemu.

3. Jeżeli końcowy konsument energii elektrycznej nie jest przyłączony do systemu przesyłowego, w oparciu o umowę dystrybucji i dostępu do systemu dystrybucyjnego uiszcza on opłatę za usługi sieciowe i opłatę za eksploatację systemu za pośrednictwem operatora systemu dystrybucyjnego, do którego jest przyłączony jego obiekt korzystający z energii elektrycznej.

[...]

9. Eksporter energii elektrycznej zobowiązany jest do uiszczenia opłaty za usługi sieciowe, jeśli nie wykaże, że wywożona energia elektryczna była wcześniej przywieziona na określone terytorium.

10. Opłata z tytułu eksploatacji systemu nie jest naliczana za energię elektryczną przeznaczoną na wywóz”.

- 9 Zgodnie z § 2 lit. a) pkt 2 Zákon č. 251/2012 Z. z. o energetike a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ustawy nr 251/2012 o energii elektrycznej i zmianie niektórych ustaw) określonym terytorium jest terytorium Republiki Słowackiej, na którym operator systemu przesyłowego lub zarządzający systemem dystrybucyjnym jest zobowiązany do zapewnienia przesyłania lub dystrybucji energii elektrycznej, lub terytorium, na którym operator systemu przesyłowego lub zarządzający systemem dystrybucyjnym jest zobowiązany do zapewnienia przesyłania lub dystrybucji gazu.

Postępowanie główne i pytania prejudycjalne

- 10 FENS jest następcą prawnym Korlea Invest a.s. (zwanej dalej „Korleą”), spółki, która ogłosiła upadłość w toku postępowania sądowego, w którego ramach złożony został niniejszy wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym.
- 11 Korlea uzyskała zezwolenie na działalność jako dostawca na słowackim rynku energii elektrycznej. Jej działalność obejmowała zakup, sprzedaż i wywóz energii elektrycznej. W jej ramach Korlea zawarła umowę ramową na sprzedaż i zakup energii elektrycznej ze słowacką spółką Slovenské elektrárne a.s., działającą w sektorze wytwarzania energii elektrycznej, która weszła w życie w dniu 15 sierpnia 2006 r., oraz szereg indywidualnych umów ma dostawy energii elektrycznej. W dniu 16 stycznia 2008 r., Korlea zawarła ze Slovenská elektrizačná prenosová sústava a.s. (zwaną dalej „SEPS”), słowacką spółką operującą krajową siecią przesyłową energii elektrycznej, umowę o przesyłanie energii elektrycznej, na mocy której SEPS zobowiązała się zapewnić na rzecz Korlei przesyłanie energii elektrycznej za pośrednictwem linii międzysystemowych oraz świadczenie usług przesyłowych i zarządzanie nimi. Zgodnie z tą umową Korlea miała uiścić opłatę za świadczenia usług sieciowych

w przypadku wywozu energii elektrycznej, obliczoną zgodnie z § 12 ust. 9 rozporządzenia rządowego nr 317/2007, o ile nie wykaże, że wywożona energia została wcześniej przywieziona na terytorium Słowacji.

- 12 Korlea uiszczyła z tytułu tej opłaty kwotę w wysokości 6 815 853,415 EUR na rzecz SEPS za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2008 r. Kwota ta została obliczona zgodnie z decyzją ÚRSO z dnia 4 grudnia 2007 r.
- 13 Pismem z dnia 13 października 2008 r. Korlea zwróciła się do SEPS o zaprzestanie naliczania tej opłaty i zwrot zapłaconych już z tego tytułu kwot. Pismem z dnia 30 października 2008 r. SEPS odmówiła wykonania tego wezwania.
- 14 W roku 2010 Korlea wniosła do Okresný súd Bratislava II (sądu rejonowego w Bratysławie II, Słowacja) powództwo o odszkodowanie przeciwko ÚRSO, podnosząc w szczególności, że odnośna opłata stanowi opłatę o skutku równoważnym do ceł. ÚRSO twierdził, że opłata ta nie mogła wpływać na wymianę handlową między państwami członkowskimi, ale służyła zapewnieniu bezpieczeństwa dostaw, niezawodności i stabilności systemu elektroenergetycznego Republiki Słowackiej, w szczególności w 2009 r., kiedy stabilność systemu została zakłócona w wyniku zamknięcia dwóch bloków elektrowni jądrowej w Jaslovských Bohunicach (Słowacja). ÚRSO podniósł również, że po odzyskaniu stabilności przez rynek słowacki, tzn. od dnia 1 kwietnia 2009 r., urząd ten nie stosował już odnośnej opłaty.
- 15 Wyrokiem z dnia 4 lutego 2011 r. sąd ten oddalił skargę. Korlea odwołała się od tego wyroku do Krajský súd Bratislava (sądu okręgowego w Bratysławie, Słowacja), który postanowieniem z dnia 15 sierpnia 2012 r. uchylił ten wyrok i przekazał sprawę sądowi pierwszej instancji.
- 16 W tych okolicznościach Okresný súd Bratislava II (sąd rejonowy w Bratysławie II, Słowacja) postanowił zawiesić postępowanie i zwrócić się do Trybunału z następującymi pytaniami prejudycjalnymi:
  - „1) Czy wykładni art. 30 TFUE należy dokonywać w ten sposób, że stoi on na przeszkodzie uregulowaniu krajowemu takiemu jak § 12 ust. 9 rozporządzenia [rządowego nr 317/2007], które wprowadza szczególną opłatę za wywóz energii elektrycznej z Republiki Słowackiej, bez różnicy, czy chodzi o wywóz energii elektrycznej z Republiki Słowackiej do państw członkowskich Unii Europejskiej, czy do państw trzecich, w przypadku gdy producent energii elektrycznej nie wykaże, że wywożona energia elektryczna została na terytorium Republiki Słowackiej przywieziona, czyli że opłata stosuje się wyłącznie do energii elektrycznej wytwarzanej w Republice Słowackiej, która zostaje z terytorium Republiki Słowackiej wywieziona?
  - 2) Czy opłatę o skutku równoważnym do cła w rozumieniu art. 28 ust. 1 TFUE stanowi także opłata pieniężna, taka jak wprowadzona przepisami § 12 ust. 9 rozporządzenia [rządowego nr 317/2007], a zatem opłata stosowana tylko do energii elektrycznej, która jest produkowana w Republice Słowackiej i jednocześnie wywożona z Republiki Słowackiej, niezależnie od tego, czy był to wywóz do państw trzecich, czy też wywóz do państw członkowskich Unii Europejskiej?
  - 3) Czy przepisy krajowe takie jak § 12 ust. 9 rozporządzenia [rządowego nr 317/2007] są zgodne z zasadą swobodnego przepływu towarów w rozumieniu art. 28 TFUE?”.

W przedmiocie pytań prejudycjalnych

- 17 Poprzez swe pytania, które należy rozważyć łącznie, sąd odsyłający dąży w istocie do ustalenia, czy art. 28 i 30 TFUE należy interpretować w ten sposób, że stoją one na przeszkodzie obowiązywaniu przepisów państwa członkowskiego, które przewidują obciążenie pieniężne, takie jak będące

przedmiotem postępowania głównego, nakładane na energię elektryczną wywożoną do innego państwa członkowskiego lub państwa trzeciego wyłącznie w sytuacji, gdy owa energia elektryczna została wyprodukowana na terytorium krajowym.

- 18 Zgodnie z § 12 ust. 9 rozporządzenia rządowego nr 317/2007 opłata za usługi sieciowe w przypadku wywozu energii elektrycznej obciąża eksportera energii elektrycznej, chyba że wykaże on, iż wywożona energia elektryczna została wcześniej przywieziona na terytorium Słowacji. Z akt sprawy przedłożonych Trybunałowi wynika również, że obciążenie pieniężne, jakie stanowi taka opłata, zostało nałożone jedynie tymczasowo i nie jest już stosowane od dnia 1 kwietnia 2009 r.

W przedmiocie stosowania art. 28 i 30 TFUE

- 19 Rządy niderlandzki i słowacki twierdzą, że sytuacja będąca przedmiotem postępowania głównego jest uregulowana w prawie wtórnym. Pierwszy z nich odwołuje się do określonych przepisów dyrektywy 2003/54, a drugi do określonych przepisów dyrektywy 2005/89.
- 20 Zdaniem rządu niderlandzkiego odnośne obciążenie pieniężne objęte jest zakresem stosowania art. 11 ust. 7 dyrektywy 2003/54, który umożliwia operatorom systemu nałożenie opłaty na użytkowników systemu w przypadku braku równowagi energetycznej. Zgodność takiej opłaty z prawem Unii powinna z tego względu być badana w świetle tej dyrektywy, a nie w świetle prawa pierwotnego.
- 21 Rząd słowacki ze swej strony podnosi, że art. 5 dyrektywy 2005/89 przewiduje wyraźnie, że państwa członkowskie mają podjąć odpowiednie środki w celu utrzymania równowagi między dostępnością mocy wytwórczych a zapotrzebowaniem na energię elektryczną. Tymczasowe wprowadzenie obciążenia pieniężnego będącego przedmiotem postępowania głównego, obciążającego eksporterów krajowej energii elektrycznej, odpowiada właśnie celom wskazanym w tym artykule.
- 22 W tym zakresie należy przypomnieć, że zgodnie z utrwalonym orzecznictwem gdy jakaś dziedzina była przedmiotem wyczerpującej harmonizacji na szczeblu Unii, wszystkie związane z nią przepisy krajowe powinny być oceniane w świetle tych przepisów harmonizujących, a nie przepisów prawa pierwotnego (zob. w szczególności wyrok z dnia 1 lipca 2014 r., Ålands Vindkraft, C-573/12, EU:C:2014:2037, pkt 57 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 23 W niniejszym przypadku należy zatem ustalić, czy art. 11 ust. 7 dyrektywy 2003/54 lub art. 5 dyrektywy 2005/89 dokonały wyczerpującej harmonizacji, co wykluczałoby badanie zgodności przepisów takich jak będące przedmiotem postępowania głównego z art. 28 i 30 TFUE.
- 24 W tym zakresie należy zauważyć, że dyrektywa 2003/54, znajdująca zastosowanie w chwili wystąpienia okoliczności faktycznych rozpatrywanych w postępowaniu głównym, stanowiła jeden z etapów stopniowej realizacji rynku wewnętrznego energii elektrycznej w obrębie całej Unii. Jakkolwiek przyczyniła się ona do utworzenia takiego rynku, to w żaden sposób nie zakończyła realizacji rynku wewnętrznego energii elektrycznej. Wniosek jest potwierdzony przez okoliczność, że dyrektywa 2003/54 została uchylona dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/72/WE z dnia 13 lipca 2009 r. dotyczącą wspólnych zasad rynku wewnętrznego energii elektrycznej (Dz.U. 2009, L 211, s. 55).
- 25 Co się tyczy w szczególności art. 11 ust. 7 dyrektywy 2003/54, z samego brzmienia tego przepisu wynika, że reguły opłat obciążających użytkowników sieci energetycznej w przypadku braku równowagi energetycznej powinny być obiektywne, transparentne i niedyskryminacyjne. Przepis ten ogranicza się zatem do zdefiniowania ram, w jakich operator systemu przesyłowego ustala te opłaty, a zatem których nakładanie nie jest wyczerpująco zharmonizowane. W związku z tym w celu dokonania oceny zgodności z prawem Unii środków krajowych takich jak będące przedmiotem postępowania głównego należy uwzględnić art. 28 i 30 TFUE.

- 26 Co się tyczy dyrektywy 2005/89, z jej art. 1 ust. 2 wynika, że ustala ona ramy, w jakich państwa członkowskie określają przejrzyste, stabilne i niedyskryminacyjne polityki dotyczące bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej, zgodne z wymogami konkurencyjnego wewnętrznego rynku energii elektrycznej. Artykuł 5 tej dyrektywy, przywołany przez rząd słowacki, dotyczy podjęcia „właściwych środków” przez państwa członkowskie. Z przepisów tych wynika, że państwa członkowskie zachowują szeroki zakres swobodnego uznania w tym kontekście, a harmonizacja dokonana w tej dyrektywie nie ma charakteru wyczerpującego.
- 27 Wynika stąd, że art. 11 ust. 7 dyrektywy 2003/54 oraz art. 5 dyrektywy 2005/89 nie dokonały wyczerpującej harmonizacji dziedzin uregulowanych w tych dyrektywach.
- 28 W związku z powyższymi uwagami należy dokonać wykładni art. 28 i 30 TFUE.

W przedmiocie występowania opłat o skutku równoważnym do cła

- 29 Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Trybunału opłatę o skutku równoważnym do cła stanowi każde, choćby nieznaczne, jednostronnie ustanowione obciążenie pieniężne, niezależnie od jego nazwy lub sposobu stosowania, nakładane na towary w związku z przekroczeniem przez nie granicy, nawet wtedy, gdy nie stanowi ono cła sensu stricto. Natomiast obciążenia pieniężne wynikające z ogólnego systemu podatków wewnętrznych, systematycznie obejmujące kategorie towarów według jednakowych, obiektywnych kryteriów niezależnie od ich pochodzenia lub przeznaczenia, należą do zakresu zastosowania art. 110 TFUE, który zakazuje dyskryminujących podatków wewnętrznych (wyrok z dnia 14 czerwca 2018 r., *Lubrizol France*, C-39/17, EU:C:2018:438, pkt 24 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 30 W tym kontekście należy przypomnieć, po pierwsze, że przepisy traktatu FUE dotyczące opłat o skutku równoważnym oraz przepisy dotyczące dyskryminujących podatków wewnętrznych nie są stosowane kumulatywnie, a więc środek objęty zakresem art. 110 TFUE nie może w systemie traktatu zaliczać się do „opłat o skutku równoważnym” (zob. podobnie wyrok z dnia 2 października 2014 r., *Orgacom*, C-254/13, EU:C:2014:2251, pkt 20 i przytoczone tam orzecznictwo), a po drugie, że art. 110 TFUE dotyczy nie tylko towarów przywożonych, lecz również towarów, które są wywożone (zob. podobnie wyrok z dnia 22 maja 2003 r., *Freskot*, C-355/00, EU:C:2003:298, pkt 45 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 31 Obciążenie pieniężne nie zalicza się także do „opłat o skutku równoważnym”, jeżeli jest pobierane, pod pewnymi warunkami, z uwagi na prowadzenie kontroli w celu spełnienia nałożonych przez prawo Unii obowiązków lub jeżeli stanowi wynagrodzenie za usługę faktycznie wykonaną na rzecz podmiotu gospodarczego, który jest zobowiązany do jego zapłacenia, w wysokości proporcjonalnej do tej usługi (wyrok z dnia 14 czerwca 2018 r., *Lubrizol France*, C-39/17, EU:C:2018:438, pkt 26 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 32 Należy zatem ustalić, czy obciążenie pieniężne będące przedmiotem postępowania głównego odpowiada wynikającej z uwag przedstawionych w pkt 29–31 niniejszego wyroku definicji opłaty o skutku równoważnym do cła.
- 33 W tym względzie należy zauważyć w pierwszej kolejności, że obciążenie będące przedmiotem postępowania głównego stanowi obciążenie pieniężne jednostronnie ustanowione przez państwo członkowskie. Ponieważ cel, dla którego takie obciążenie zostało nałożone, jest bez znaczenia, nie jest istotne, że chodzi o opłatę za określone usługi sieciowe związane z przesyłaniem energii elektrycznej (zob. podobnie wyrok z dnia 21 września 2000 r., *Michailidis*, C-441/98 i C-442/98, EU:C:2000:479, pkt 14 i przytoczone tam orzecznictwo).

- 34 W drugiej kolejności należy zauważyć, że energia elektryczna stanowi towar w rozumieniu prawa Unii, a opłata pobrana nie tyle z tytułu samego towaru, lecz z tytułu niezbędnej działalności związanej z tym towarem, takiej jak będąca przedmiotem postępowania głównego, może być objęta zakresem przepisów o swobodnym przepływie towarów. Jeżeli opłata obliczana jest na podstawie przesłanych kilowatogodzin, a nie dystansu przesyłu czy też innych kryteriów bezpośrednio związanych z przesyłaniem, należy uznać ją za nakładaną na sam towar (zob. podobnie wyrok z dnia 17 lipca 2008 r., Essent Netwerk Noord i in., C-206/06, EU:C:2008:413, pkt 43, 44 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 35 Ponieważ w postępowaniu głównym obciążenie będące przedmiotem tego postępowania obliczane jest na podstawie ilości przesłanych kilowatogodzin, należy uznać, że nakładane jest ono na same towary.
- 36 W trzeciej kolejności należy zweryfikować, czy takie obciążenie nakładane jest na te towary w związku z przekroczeniem granicy, czy też przeciwnie, wynika ono z ogólnego systemu podatków wewnętrznych, obejmującego systematycznie, według tych samych obiektywnych kryteriów różne kategorie produktów, niezależnie od ich pochodzenia lub przeznaczenia.
- 37 W tym zakresie Trybunał orzekł już, że zasadniczą cechą opłaty o skutku równoważnym do cła, odróżniającą ją od podatku wewnętrznego o charakterze ogólnym, stanowi okoliczność, że opłata taka obciąża wyłącznie produkt, który przekracza granicę, jako taki, podczas gdy podatek obciąża jednocześnie produkty przywożone, wywożone i krajowe (wyrok z dnia 2 października 2014 r., Orgacom, C-254/13, EU:C:2014:2251, pkt 28).
- 38 W niniejszym przypadku z brzmienia przedłożonych Trybunałowi pytań wynika, że obciążenie będące przedmiotem postępowania głównego dotyczy wyłącznie energii elektrycznej produkowanej na Słowacji, która jest następnie wywożona. Wynika stąd, że opłata jest pobierana z uwagi na fakt, że energia elektryczna przekracza granicę.
- 39 Rząd słowacki podnosi jednak, że rozporządzenie rządowe nr 317/2007 przewiduje takie samo obciążenie nakładane na energię elektryczną zużywaną na Słowacji, niezależnie od pochodzenia tej energii elektrycznej. Z tego powodu energia elektryczna produkowana na Słowacji, a następnie wywożona, jest w rzeczywistości traktowana w taki sam sposób jak energia elektryczna produkowana na Słowacji i tam zużywana.
- 40 Niemniej jednak, zakładając, że te dwie kategorie energii elektrycznej są objęte tym samym reżimem, należy jeszcze zauważyć, że aby dane obciążenie podatkowe mogło być objęte ogólnym systemem „podatków wewnętrznych” w rozumieniu art. 110 TFUE, musi ono nakładać na produkt krajowy i na identyczny produkt wywożony ten sam podatek na tym samym etapie obrotu, a okoliczność powodująca zaistnienie obowiązku podatkowego również musi być taka sama dla tych dwu produktów (wyrok z dnia 2 października 2014 r., Orgacom, C-254/13, EU:C:2014:2251, pkt 29 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 41 Tymczasem zgodnie ze wskazówkami rządu słowackiego o ile to w szczególności klient końcowy uiszcza odnośne obciążenie pieniężne z tytułu energii elektrycznej zużytej na Słowacji, o tyle nie ulega wątpliwości, że w stosunku do wywożonej energii elektrycznej obciążenie to jest nałożone na jej eksportera. W związku z tym obciążenie będące przedmiotem postępowania głównego dotyczy energii elektrycznej produkowanej na Słowacji z uwagi na jej zużycie w tym państwie lub, w przypadku gdy jest ona przedmiotem wywozu w celu późniejszego jej zużycia innym państwie – z uwagi na ten wywóz. W tej sytuacji należy stwierdzić, że to obciążenie pieniężne nie jest nakładane na energię elektryczną wywożoną i zużywaną w obrębie tego państwa członkowskiego na tym samym etapie obrotu.

- 42 W czwartej kolejności należy zauważyć, że z akt sprawy przedłożonych Trybunałowi nie wynika, aby obciążenie pieniężne będące przedmiotem postępowania głównego było nakładane z uwagi na kontrole przeprowadzane w zakresie wywiązania się ze zobowiązań nałożonych prawem Unii lub aby stanowiło wynagrodzenie za usługę faktycznie wykonaną na rzecz podmiotu gospodarczego, w wysokości proporcjonalnej do tej usługi.
- 43 W tym ostatnim względzie należy dodać, że jakkolwiek Trybunał przyznał, że obciążenie stanowiące wynagrodzenie za usługę faktycznie wykonaną na rzecz podmiotu gospodarczego, który jest zobowiązany do jego zapłacenia, w wysokości proporcjonalnej do tej usługi, nie stanowi opłaty o skutku równoważnym do cła (wyrok z dnia 9 września 2004 r., Carbonati Apuani, C-72/03, EU:C:2004:506, pkt 31), to jednak, jak przypomniła rzecznik generalna w pkt 66 opinii, aby opłata taka nie była objęta zakresem art. 28 TFUE, świadczona usługa musi przynosić konkretną i pewną korzyść danemu eksporterowi, przy czym korzyść dla interesu publicznego ma zbyt ogólny charakter i jest zbyt trudna do oceny, aby uznać ją za wynagrodzenie za konkretną uzyskaną korzyść (zob. podobnie wyroki: z dnia 1 lipca 1969 r., Komisja/Włochy, 24/68, EU:C:1969:29, pkt 16; z dnia 27 września 1988 r., Komisja/Niemcy, 18/87, EU:C:1988:453, pkt 7).
- 44 Tymczasem rząd słowacki, przyznając w swych uwagach na piśmie, że dane obciążenie pieniężne było nakładane z tytułu usługi sieciowej, która była faktycznie świadczona na rzecz eksporterów, nie poparł przy tym w żaden sposób tej części swojej argumentacji dodatkowymi uwagami mogącymi świadczyć, że sporne obciążenie stanowi wynagrodzenie za taką konkretną i pewną korzyść.
- 45 Z pozostałych informacji zawartych w aktach sprawy również nie wynika, by obciążenie pieniężne wprowadzone w celu utrzymania równowagi między dostępnością mocy wytwórczych a zapotrzebowaniem na energię elektryczną mogło stanowić wynagrodzenie za usługę przynoszącą konkretną i pewną korzyść.
- 46 W tej sytuacji obciążenie pieniężne takie jak będące przedmiotem postępowania głównego, nakładane na energię elektryczną wywożoną zarówno do państwa członkowskiego innego niż Republika Słowacka, jak i do państw trzecich, stanowi opłatę o skutku równoważnym w rozumieniu art. 28 TFUE.
- 47 Twierdzenie to zachowuje ważność zarówno względem energii elektrycznej wywożonej do innego państwa członkowskiego, jak i energii elektrycznej wywożonej do państw trzecich.
- 48 W zakresie, w jakim takie obciążenie pieniężne dotyczy wywozu do innych państw członkowskich, objęte jest ono zakresem art. 28 i 30 TFUE, a w zakresie, w jakim obciąża ono wywóz do państw trzecich, wchodzi ono w zakres art. 28 TFUE.
- 49 Co się tyczy w szczególności wywozu do państw trzecich należy przypomnieć, że zgodnie z art. 3 ust. 1 lit. a) i e) TFUE Unii przysługuje wyłączna kompetencja w dziedzinie unii celnej oraz wspólnej polityki handlowej, a zgodnie z art. 207 ust. 1 TFUE wspólna polityka handlowa jest oparta na jednolitych zasadach, w szczególności w odniesieniu do zmian stawek celnych, zawierania umów celnych i handlowych dotyczących handlu towarami i usługami.
- 50 Tymczasem jedność wspólnej polityki handlowej byłaby zagrożona, gdyby państwa członkowskie były uprawnione do jednostronnego wprowadzania opłat o skutku równoważnym do ceł z tytułu wywozu do państw trzecich.
- 51 Wynika stąd, jak to zauważyła Komisja Europejska, że państwom członkowskim nie przysługuje kompetencja pozwalająca im na jednostronne wprowadzenie opłat o skutku równoważnym do ceł wywozowych w przypadku wywozu do państw trzecich (zob. podobnie wyrok z dnia 26 października 1995 r., Siesse, C-36/94, EU:C:1995:351, pkt 17).

W przedmiocie ewentualnego uzasadnienia takiego obciążenie pieniężnego

- 52 Rząd niderlandzki twierdzi, że cel w postaci zagwarantowania bezpieczeństwa dostaw jest, jak orzekł już Trybunał w wyroku z dnia 22 października 2013 r., *Essent i in.* (od C-105/12 do C-107/12, EU:C:2013:677, pkt 59 i przytoczone tam orzecznictwo), nadrzędnym względem interesu ogólnego.
- 53 W tym zakresie z utrwalonego orzecznictwa wynika, że zakaz zawarty w art. 28 TFUE ma charakter ogólny i bezwzględny (zob. podobnie wyrok z dnia 21 września 2000 r., *Michailidis*, C-441/98 i C-442/98, EU:C:2000:479, pkt 14 i przytoczone tam orzecznictwo). Traktat FUE nie przewiduje żadnego odstępstwa, a Trybunał orzekł, iż z jednoznacznego i bezwzględnego charakteru oraz nieograniczonego zakresu postanowień obowiązującego prawa pierwotnego wynika, że zakaz stosowania ceł stanowi podstawową zasadę i w rezultacie każdy ewentualny wyjątek musi być wyraźnie przewidziany. Trybunał orzekł również, że pojęcie „opłaty o skutku równoważnym do cła” stanowi konieczne uzupełnienie ogólnej zasady obejmującej zakaz stosowania ceł (zob. podobnie wyrok z dnia 14 grudnia 1962 r., *Komisja/Luksemburg i Belgia*, 2/62 i 3/62, EU:C:1962:45, s. 827).
- 54 Trybunał orzekł również, że zawarte w art. 36 TFUE odstępstwa od art. 34 i 35 TFUE nie mogą znaleźć zastosowania przez analogię w ramach ceł i opłat o skutku równoważnym (zob. podobnie wyrok z dnia 10 grudnia 1968 r., *Komisja/Włochy*, 7/68, EU:C:1968:51, s. 628).
- 55 Uwagi te znajdują zastosowanie zarówno względem zakazu stosowania opłat o skutku równoważnym do ceł z tytułu wywozu do innych państw członkowskich, jak i do zakazu stosowania takich opłat z tytułu wywozu do państw trzecich.
- 56 Wynika stąd, że ponieważ obciążenie pieniężne będące przedmiotem postępowania głównego należy uznać za opłatę o skutku równoważnym do ceł, nie może być ono uzasadnione.
- 57 Z powyższych uwag wynika, że art. 28 i 30 TFUE należy interpretować w ten sposób, że stoją one na przeszkodzie obowiązywaniu przepisów państwa członkowskiego, które przewidują obciążenie pieniężne takie jak będące przedmiotem postępowania głównego, nakładane na energię elektryczną wywożoną do innego państwa członkowskiego lub państwa trzeciego wyłącznie w sytuacji, gdy owa energia elektryczna została wyprodukowana na terytorium krajowym.

W przedmiocie kosztów

- 58 Dla stron w postępowaniu głównym niniejsze postępowanie ma charakter incydentalny, dotyczy bowiem kwestii podniesionej przed tym sądem, do niego zatem należy rozstrzygnięcie o kosztach. Koszty poniesione w związku z przedstawieniem uwag Trybunałowi, inne niż koszty stron w postępowaniu głównym, nie podlegają zwrotowi.

Z powyższych względów Trybunał (czwarta izba) orzeka, co następuje:

Artykuły 28 i 30 TFUE należy interpretować w ten sposób, że stoją one na przeszkodzie obowiązywaniu przepisów państwa członkowskiego, które przewidują obciążenie pieniężne takie jak będące przedmiotem postępowania głównego, nakładane na energię elektryczną wywożoną do innego państwa członkowskiego lub państwa trzeciego wyłącznie w sytuacji, gdy owa energia elektryczna została wyprodukowana na terytorium krajowym.

Podpisy